

стійне вдосконалення правової основи та покращання цієї роботи в органах ДПС.

Незважаючи на те, що у 2002 році до Головного управління апеляцій надійшло у 2,5 рази більше повторних скарг, ніж за 2001 рік, відсоток скасованих рішень значно менший, ніж у 2001 році (у 2002 році скасовано 11,6%, а у 2001 році - 15,2%), а заходи щодо поліпшення цієї роботи продовжувались.

Указом Президента України від 13 серпня 2002 р., № 700 "Про додаткові заходи щодо забезпечення реалізації громадянами конституційного права на звернення" було встановлено, що забезпечення всебічного розгляду звернень громадян, порушених у них проблем, оперативне їх вирішення, задоволення законних прав та інтересів громадян є на сучасному етапі одним із пріоритетних завдань органів державної влади та органів місцевого самоврядування, відповідальним обов'язком їх посадових і

службових осіб, фактором забезпечення суспільно-політичної та економічної стабільності в державі. Це, в першу чергу, стосується сфери податкових правовідносин, яка має значний вплив на стан регульованих нею взаємовідносин в економіці держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ярош Л.В. Взаємодія приватного підприємця з податковими органами // Вісник податкової служби України. -2001. -№ 32/2000. -С.54.

2. Азаров М.Я. Розраховуємо на підтримку суспільства: партнерство – шлях з зустрічним рухом // Консультант. -2002. -№ 2. -С.2.

Надійшла до редколегії 25.06.2003

БИЛЕНЧУК П.Д., БОРИСОВА Л.В., ФОРОСТОВЕЦ В.А. ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ ПО ЗАЩИТЕ ПРАВ НАЛОГОПЛАТЕЛЬЩИКОВ: ОТЕЧЕСТВЕННЫЙ И МИРОВОЙ ОПЫТ

Рассмотрен опыт и особенности отечественной и зарубежной практики по налоговой политике государства по защите прав налогоплательщиков.

***

BILENCIUK P.D., BORISOVA L.V., FOROSTOVETS V.A. PRIORITY DIRECTIONS OF THE FISCAL POLICY ON PROTECTION OF THE RIGHTS OF THE TAXPAYERS: DOMESTIC AND WORLD EXPERIENCE

The experience both features of domestic and foreign practice under the fiscal policy of the state on protection of the rights of the taxpayers is reviewed.

УДК 341.233.1(477)

Л.В. БОРЕЦЬ

Національна академія внутрішніх справ України

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Розглянуті питання удосконалення нормативно-правової бази державного фінансового контролю.

Організація й функціонування ефективної системи фінансового контролю – це обов'язковий і невід'ємний елемент державної фінансової політики країни.

Діяльність органів фінансового контролю регламентується юридичними нормами, закріпленими в законах і підзаконних актах. Юридичні норми, по яких будується і діє бюджетно-податкова система держави і місцевих органів самоврядування по складанню, розгляду, затвердженню й виконанню бюджетів, визначені в бюджетному праві як основному інституті фінансового права.

Фінансовий контроль здійснюється шляхом застосування науково обґрунтованих методів установлення ступеня відповідності практики управління фінансовими ресурсами у всіх сферах виробництва й розподілу суспільного продукту задачам фінансової політики. Інститут

фінансового контролю являє собою складений елемент загальної структури контрольних органів держави й разом із тим виступає як найважливіша частина усієї фінансової системи країни. Тому удосконалення системи фінансового контролю повинно здійснюватися не автономно, а як ланка в загальній системі мір перебудови фінансового механізму. При цьому держава використовує фінансовий механізм як найважливіший засіб контролю за ефективним витрачанням державних коштів.

До головних задач державного фінансово-економічного контролю в Україні на сучасному етапі економічного розвитку держави відносяться:

- забезпечення дотримання діючого законодавства в галузі податкообкладання юридичних і фізичних осіб;
- правильність ведення бухгалтерського обліку у всіх

об'єктах контролю,

- правильність складання й виконання державного бюджету,
- перевірка майнового стану й ефективності використання державних фінансових, трудових і матеріальних ресурсів підприємств і установ;
- виявлення резервів росту фінансових ресурсів держави;
- правомірність і ефективність використання позабюджетних фондів і правильність здійснення валютних операцій.

Перелічені задачі доповнюються відповідними функціями фінансового контролю державних органів, що включають:

- контроль за джерелами надходження бюджетних ресурсів;
- контроль за витрачанням бюджетних ресурсів;
- контроль фінансової ефективності використання державної й муніципальної власності, проведення приватизації;
- контроль за використанням коштів позабюджетних фондів;
- контроль за рухом коштів бюджету і позабюджетних фондів у банках і інших кредитно-фінансових установах;
- контроль за ефективністю надання й законністю використання пільг із податкообкладання, державних дотацій і інших переваг;
- припинення марнотратства і фінансових зловживань.

Методологія фінансово-економічного контролю базується на дотриманні визначених етапів проведення контролю. Контрольний орган повинний здійснювати:

- фінансово-правовий аналіз;
- аналіз фінансової звітності за даними публічної фінансової звітності;
- бухгалтерський аналіз на основі діючого законодавства по бухгалтерському обліку;
- узагальнюючий фінансовий аналіз на базі стандартизованого аналізу фінансових потоків

Отже, на сучасному етапі економічного розвитку держави контроль може бути охарактеризований як одна з функцій управління, що представляє собою систему спостереження й перевірки функціонування об'єкта, що управляється, з метою оцінки обґрунтованості й ефективності прийнятих управлінських рішень, виявлення ступеня їх реалізації й попередження відхилень і несприятливих ситуацій.

Фінансовий контроль в Україні знаходиться в процесі становлення. Сьогодні потрібно створення нових елементів системи фінансового контролю, принципи організації, компетенція, функції й повноваження яких були б адекватні новим політичним і економічним умовам.

Незважаючи на прийняття законів, указів і постанов із питань перебудови системи управління, у тому числі й контролю, відсутність стратегії реформування органів

контролю, непослідовність дій і прямі помилки не дали змоги створити ефективну в умовах переходу до ринку цілісну систему фінансового контролю в Україні. А діюча система державного фінансового контролю потребує серйозного реформування.

Не визначено, зокрема, достатньо чітко місце й роль кожного суб'єкта державного контролю в його цілісній системі, що породжує численні колізії й перекладання відповідальності. Немає чіткого розмежування сфер діяльності - є тільки нерациональний розподіл обов'язків між суб'єктами контролю. Не координується й робота органів державної влади, наділених окремими функціями державного фінансового контролю. Як справедливо зазначає Е.О. Вознесенський, "координація ревізій та перевірок є важливим засобом упорядкування контрольно-ревізійної роботи. В той час, це не єдиний засіб вирішення цієї проблеми. Немаловажне значення має і більш чітка регламентація функцій контрольних органів ... Головним недоліком є дублювання функцій різних суб'єктів контролю, внаслідок чого породжується безвідповідальність, безпечність, непотрібна звітність, формалізм..." [1, с.132].

За суб'єктами, фінансово-господарський контроль в Україні поділяється на державний, муніципальний, незалежний і контроль власника.

Державний контроль здійснюють органи державної влади та управління: Рахункова палата Верховної Ради України, Державна податкова адміністрація України, Державна контрольно-ревізійна служба України, Державне казначейство України, Фонд державного майна України, Міністерство економіки України, Міністерство фінансів України, Міністерство праці та соціальної політики України, Державний комітет статистики України, Антимонопольний комітет України, Національний банк України.

Спеціалізовані органи контролю: Державний комітет України по стандартизації, метрології та сертифікації (Держстандарт України); Державний митний комітет України; Державний комітет України в справах захисту прав споживачів (Держспоживзахист); Державна інспекція України по контролю за цінами; Державна автомобільна інспекція; Державна пожежна інспекція, Державна санітарна інспекція.

Муніципальний контроль здійснюють місцеві ради народних депутатів та їх комісії.

Незалежний контроль - аудиторський - організується на госпрозрахункових засідках.

Контроль власника: *відомчий* (міністерства, відомства) і *внутрішньогосподарський* (власники підприємств, бухгалтерська й фінансово-економічна служба підприємств).

Рахункова палата Верховної Ради України, створена відповідно до Конституції України, організовує й здійснює контроль:

- за своєчасним виконанням дохідної та видаткової частини Державного бюджету України, витрачанням бюджетних коштів;

- за утворенням і погашенням внутрішнього й зовнішнього боргу України; визначає ефективність і доцільність видатків державних коштів, валютних та кредитно-фінансових ресурсів;

- за фінансуванням загальнодержавних програм економічного, науково-технічного і національно-культурного розвитку, охорони довкілля, використанням об'єктів державної власності, які не підлягають приватизації;

- за додержанням законності щодо надання Україною позик, економічної та іншої допомоги іноземним державам, міжнародним організаціям;

- за використанням іноземних кредитів;

- за законністю та своєчасним рухом коштів Державного бюджету України й позабюджетних фондів в установах Національного банку України;

- за грошовою емісією, використанням золотого запасу, дорогоцінних металів тощо.

Незавершеність формування правової бази державного фінансового контролю в Україні призвела до того, що нині у Рахунковій палаті – своя контрольна компетенція, у Національного банку – своя, у Державній податковій службі – теж своя. Фактично безконтрольно здійснюються всі (окрім податкових) господарські операції у банківській сфері.

Питання зовнішнього державного фінансового контролю в Конституції України розкриті слабо, стаття 98 Основного Закону виписана недостатньо чітко. Закон, який регулює діяльність Рахункової палати, надто недосконалий. Але і його можна буде поліпшити лише після введення в дію Закону "Про внесення змін до статті 98 Конституції України".

Чіткої та повної нормативно-правової й методологічної бази державного фінансового контролю, загальних правил його діяльності не розроблено; не застосовуються сучасні, випробувані в розвинених країнах, технології контролю, не розглядаються нові підходи до напрямків і пріоритетів у діяльності контролюючих органів; відсутні належні матеріально-технічна й соціальна база.

В розвинутих країнах світу Рахункові палати функціонують давно, мають солідний досвід діяльності, добре відпрацьований і налагоджений правовий механізм функціонування, що спрямований на чітке дотримання фінансової дисципліни в державі і на невідворотне покарання за вчинені фінансові злочини.

Про деякі аспекти досвіду діяльності незалежних органів державного фінансового контролю країн світу.

Незалежні органи державного фінансового контролю (Рахункові палати, Національні аудиторські управління, Аудиторські суди) розвинутих країн світу є відомими і поважними інституціями. Для України, яка ступила на демократичний шлях розвитку, їх досвід є дуже корисним.

У найбільш загальному вигляді такий досвід знайшов втілення у Лімській декларації 1977 року, прийнятій на IX Конгресі INTOSAI – міжнародної організації, яка

об'єднує Незалежні державні органи фінансового контролю (далі – НОФК) 174 країн світу [2]. Декларація включає загальноприйняті принципи фінансового контролю НОФК, до яких відносяться:

1. Інституційна незалежність НОФК.

Для забезпечення цього принципу незалежність органу фінансового контролю в абсолютній більшості держав проголошується у Конституціях країн, а також конкретно регулюється у відповідному законодавстві.

2. Фінансова незалежність НОФК.

Фінансова незалежність є основною умовою для самостійної роботи. Надання коштів для фінансування видатків на кадрове та матеріальне забезпечення незалежного органу однозначно регулюється відповідними законами країн.

3. Персональна незалежність аудиторів-контролерів.

Важливу роль у реалізації цього принципу відіграє механізм набуття членства в Рахунковій палаті, тому всі закони про Рахункові палати зарубіжних країн містять положення про призначення та зняття з посади Голови Рахункової палати та членів Рахункової палати.

Щоб підкреслити незалежність НОФК від виконавчої влади, яка повинна контролюватися ним, у більшості законів передбачається, що ці особи обираються і звільняються з посади парламентом.

4. Власна відповідальність НОФК за програму перевірок.

Незалежність НОФК від законодавчої та виконавчої влади насамперед проявляється в процесі вибору тем для фінансових перевірок та їх здійснення. Складання планів перевірок – у винятковій компетенції Рахункових палат, що не підкоряються вказівкам проводити, чи не проводити певні перевірки, чи змінювати їхню мету, об'єкт тощо.

5. Достатність повноважень на отримання інформації.

У всіх країнах необхідною умовою для ефективної роботи НОФК є законодавчо закріплене право на отримання інформації для забезпечення дійового фінансового контролю.

6. Право на вжиття заходів.

Повага до НОФК забезпечується, як мінімум, можливістю доступу до компетентних органів, що повинні вживати відповідні заходи до порушників. У деяких країнах Рахунковим палатам законодавчо надається право судових органів, як це зроблено, наприклад, у Франції.

Для забезпечення становлення і подальшого удосконалення державного фінансового контролю необхідно істотно доповнити й розвинути його правову базу:

1. Розробити й прийняти на рівні Постанови Кабінету Міністрів України концепцію державного фінансового контролю. При розробці концепції варто максимально опиратися на тривалий міжнародний досвід (у першу чергу, на положення Лімської Декларації).

2. Українське фінансове законодавство гостро потребує упорядкування й кодифікації об'ємного масиву пра-

вових норм, що часом входять у протиріччя один з одним, а часом залишають значні пробіли права. У цих цілях, першорядною задачею є розробка й прийняття Закону про фінансовий контроль. У даному Законі також доцільно врахувати базові положення Лімської Декларації про основні принципи фінансового контролю.

Необхідно закріпити в Законі положення про те, що фінансовий контроль здійснюється у формі державного, муніципального, незалежного контролю та контролю власника з відповідними функціями

Закон про державний фінансовий контроль повинен установити головне – **систему органів державного фінансового контролю й механізм їх взаємодії**. Закон, повинен містити мінімум строго необхідних відсильних норм і не мати бланкетних норм. Повинно бути чітко законодавчо визначено, які органи фінансового контролю і ким створюються на державному рівні й у регіонах, яка їх компетенція, як вони взаємодіють між собою по вертикалі й горизонталі

С. В. Калюга визначає, що “на сьогодні не визначено чітко місце й роль кожного суб’єкта державного контролю в його цілісній системі; відсутнє чітке розмежування сфер діяльності; має місце нераціональний розподіл обов’язків між суб’єктами контролю; немає ясності щодо питань взаємодії всіх органів між собою, так і з Аудиторською палатою; наявні зв’язки між органами контролю нераціональні, відсутня єдина інформаційна база, що не дає змоги зорієнтуватися у контролюючому середовищі...” [3, с.18].

ГоловКРУ повинно стати одним із координаторів налагодження чіткої взаємодії цих органів та прийняти безпосередню участь у становленні цілісної системи фінансового контролю.

На часі – нові вимоги, що випливають із аналізу Бюджетного кодексу, Закону “Про Державний бюджет України на 2002 рік” [4], Указу Президента України “Про зміцнення фінансової дисципліни та запобігання правопорушенням у бюджетній сфері” [5], нові масштабні завдання. Безумовне дотримання й виконання цих вимог і завдань – обов’язок і справа честі кожного працівника.

Як було зазначено міністром фінансів України І.О. Юшко на колегії Головного контрольно-ревізійного управління України (витяг із постанови від 25.01.2002 р. за №1), функція, яка покладена на державну контрольно-ревізійну службу України – це особлива державна функція “Адже наскільки якісно здійснюється контроль за цільовим та ефективним використанням коштів державного і місцевих бюджетів та позабюджетних фондів, а також збереженням державного і комунального майна, настільки впевнено почуває себе як держава в цілому, так і кожен її громадянин” [6, с.4]

На жаль, більш успішній діяльності державної контрольно-ревізійної служби заважає ряд невирішених проблем. Головна з них – остаточно не визначені повноваження. Потребує переосмислення й перегляду Бюджетний кодекс. Зокрема, необхідно зосередити особливу

увагу на виконанні основних його положень. А це неможливо без тісної співпраці Мінфіну України і ГоловКРУ України. За цих умов вибір конкретних напрямів удосконалення системи фінансового контролю ускладнюється не лише недостатнім розумінням у суспільстві його значення, але й відсутністю достатніх наукових обґрунтувань його місця, й форм здійснення в умовах перехідної економіки.

З огляду на зазначені проблеми Головне контрольно-ревізійне управління України визначило для себе три основних напрями удосконалення фінансового контролю:

- підвищення якості контрольно-ревізійної роботи у межах чинного законодавства;
- віднесення за результатами проведених ревізій і перевірок пропозицій щодо удосконалення фінансового законодавства з метою недопущення незаконних нецільових бюджетних витрат;
- удосконалення нормативно-правових актів, що регламентують діяльність органів ДКРС, із метою підвищення ефективності їх роботи.

Орієнтири цих напрямів визначені “Основними завданнями Державної контрольно-ревізійної служби в Україні на 2000-2004 рр.” (або скорочено – Стратегією діяльності ДКРС) - нормативним документом, затвердженим Міністерством фінансів України від 31.05.2000, № 118 [7, с.101-106].

В стратегії діяльності ДКРС враховані вимоги з питань боротьби з економічною злочинністю, висловлені Президентом України у виступі на розширеному засіданні Координаційного комітету з боротьби з корупцією та організованою злочинністю 14 грудня 1999 року, положення указів Президента України від 23.07.1998 р., № 817 “Про деякі заходи з регулювання підприємницької діяльності” і від 15.12.1999 р., № 1572 “Про систему центральних органів виконавчої влади”, а також вимог Кабінету Міністрів України щодо підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів.

Метою розробки й реалізації Стратегії діяльності ДКРС є спрямування зусиль працівників усіх ланок служби на рішучу боротьбу з порушеннями фінансової дисципліни, підвищення якості фінансового контролю за використанням бюджетних коштів і державного майна, посилення ролі служби у попередженні економічних злочинів.

Стратегія діяльності ДКРС включає систему правових, організаційних, методологічних і кадрових заходів щодо:

- визначення першочергових напрямів здійснення контролю і концентрації зусиль органів ДКРС із забезпечення наповнення бюджетів усіх рівнів, збереження й ефективного використання бюджетних і позабюджетних коштів та державного майна;
- дослідження, розробки і поетапного впровадження нових засад у контрольно-ревізійній роботі, спрямованих на запобігання фінансовим порушенням та підвищення

ролі органів ДКРС у забезпеченні відшкодування порушником заподіяних державі збитків, поновлення використаних не за цільовим призначенням бюджетних коштів, сплати фінансових санкцій.

М.М. Каленським і І.Б. Стефанюком оцінено правове забезпечення діяльності державної контрольно-ревізійної служби України та запропоновані шляхи її реформування в умовах регулювання підприємницької діяльності [8, с. 104-106]. При дослідженні питання про напрями і шляхи удосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, що регулюють діяльність ДКРС М.М. Каленський і І.Б. Стефанюк пропонують враховувати такі вимоги:

По-перше, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що визначені законодавчими актами.

Звідси випливає, що діяльність органів державної влади має бути максимально повною і точно визначена, врегульована і регламентована з тим, щоб попередити можливість завдати шкоди особі, суспільству чи державі.

По-друге, для розвитку і зміцнення ДКРС в Україні існує об'єктивна необхідність, яка визначена послабленням фінансової дисципліни в умовах перехідної економіки суб'єктами господарювання до такого рівня, що виникла і має стійку тенденцію загроза фінансової безпеки держави.

Для усунення цих недоліків передбачається, зокрема, посилення контролю за обліком та збереженням державного і комунального майна, дотриманням цін і тарифів, обґрунтованістю віднесення витрат на собівартість продукції, поліпшити якість законодавчого процесу.

По-третьє, існує крайня необхідність дієвої боротьби з тіньовою економікою.

По-четверте, змінився зміст фінансового контролю. Фінансовий контроль нині має здійснюватись не тільки у межах, визначених законодавством (відповідати закону), але й бути доцільним, ефективним, окупатися.

По-п'яте, суттєво змінилась природа предмету фінансового контролю.

Фактично повсюдно поряд з коштами і майном фінансовому контролю піддаються операції з фінансовими інвестиціями і нематеріальними активами, а демократизація, роздержавлення, лібералізація цін викликали до життя нові сфери підприємницької діяльності (робота з коштами приватних осіб (ті ж трасти), обслуговування боргових зобов'язань юридичних осіб, аудиторські і консалтингові послуги тощо), щодо яких контрольні функції держави не були законодавчо закріплені (звідси, вибух всюдозволеності і фінансового шахрайства).

По-шосте, в ході демонтажу командно-адміністративної системи в умовах незалежності України змінено пріоритети, які забезпечують поступальний розвиток економіки.

Основною вирішення фінансових проблем держави тепер визначено не адміністративні методи управління і

фіскальні функції, а першочергове зміцнення фінансів суб'єктів підприємницької діяльності, ... через застосування методів правового і економічного регулювання.

По-сьоме, суттєво зросли вимоги до прозорості роботи державних органів, в тому числі щодо управління бюджетними коштами.

В Посланні Президента України до Верховної Ради України на 2000-2004 роки зазначено, що всі бюджетні та позабюджетні кошти повинні бути підзвітні, тобто громадськість має знати, на що і як вони витрачаються, а державна влада має бути діловою, скромною, моральною та відкритою для громадського контролю.

У зв'язку із зазначеним виникає питання, чи забезпечена діяльність ДКРС відповідними правовими нормами. Відповідь однозначна: ні, не забезпечена!" [8, с. 106].

Організація ефективно діючої системи державного фінансового контролю є насущною вимогою сучасної суспільно-політичної й соціально-економічної ситуації в Україні. Відсутність належного контролю приводить до великих втрат фінансових і матеріальних ресурсів у ході перетворення форм власності й впровадження ринкових механізмів функціонування економіки.

Верховенство принципів права має стати головною ознакою нової системи фінансового контролю "та перепоную для тих, хто хотів би використати органи фінансового контролю в цілях, що не мають нічого спільного з державними та народними інтересами. Нова система фінансового контролю має стати цілісною з органічно пов'язаними органами та суб'єктами. Це дозволить уникнути дублювання функцій органів та суб'єктів фінансового контролю, розмежувати їх компетенцію та налагодити взаємодію".

Даний законопроект повинен відповідати ряду наступних вимог:

- відповідати принципам регулювання даного типу правовідносин, які встановлені Конституцією України;
- не входити у суперечність з іншими законодавчими актами, бути максимально інтегрованим в загальну законодавчу базу даної галузі права та не створювати додаткових колізій;
- відображати стратегічні настанови вищого політичного керівництва країни по перетворенню суспільних відносин у сфері економіки та управління;
- враховувати та закріплювати позитивний досвід, який був нагромаджений реальною практикою діяльності суб'єктів регульованих правовідносин.

Отже, ухвалення нового законопроекту стало б важливим кроком у зміцненні основ правової держави, здійсненні правової реформи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вознесенский Э.А. Финансовый контроль в СССР. - М.: Юрид. лит., 1973. - 134 с.
2. Лимская Декларация руководящих принципов контроля // Правовое регулирование государственного фи-

нансового контролю в зарубіжних країнах – М.: Прометей, 1998. – Ст.13.

3. Калюга ЄВ. Фінансово-господарський контроль у системі управління: Монографія. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.

4. Закон України “Про Державний бюджет України на 2002 рік” від 20.12.2001 р., № 2905 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 2.

5. Указ Президента України “Про зміцнення фінансової дисципліни та запобігання правопорушенням у бюджетній сфері” від 25.12.2001 р., № 1251/2001 // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2002. – № 2. – С.398.

6. Постанова колегії Головкиру України “Про підсумки роботи органів державної контрольно-ревізійної служби за 2001 рік і завдання щодо підвищення її ефективності” від 25.01.2002 р., № 1 // Фінансовий контроль. – 2002. – № 2. – С.4

7. Стратегія діяльності ДКРС “Основні завдання Державної контрольно-ревізійної служби в Україні на 2000-2004 рр.” Затв. Міністерством фінансів України від 31.05.2000 р., № 118 // Довідник працівника державної контрольно-ревізійної служби. – К.: Дія, 2001. – Т.1. – С.101-106.

8. Каленський М.М., Стефанюк І.Б. Контрольно-ревізійна служба – суб'єкт державного фінансового контролю підприємницької діяльності. Навч. посіб. К. Ін-т рег. досл. НАН України, 2001. – 203 с.

Надійшла до редакції 06.05.2003

БОРЕЦЬ Л.В. ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В УКРАИНЕ

Рассмотрены вопросы усовершенствования нормативно-правовой базы государственного финансового контроля

***

BORETS L.V. LEGAL REGULATION AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL CONTROL IN UKRAINE

Questions of improvement of normative-legal base of the state financial control are considered.

В.І. БОРИСОВ

докт. юрид. наук, проф.

Інститут вивчення проблем злочинності

УДК (094.58)351.777.5(477)

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР ДО РОЗДІЛУ X “ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА” КК УКРАЇНИ 2001 РОКУ

З позицій наукового підходу роз'яснені норми розділу X “Злочини проти безпеки виробництва” чинного Кримінального кодексу України

Стаття 271. Порушення вимог законодавства про охорону праці

1. Порушення вимог законодавчих і інших нормативно-правових актів про охорону праці службовою особою підприємства, установи, організації або громадянином – суб'єктом підприємницької діяльності, якщо це порушення заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого, –

карається штрафом до п'ятдесяти не оподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на той самий строк.

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, –

карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до семи років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років або без такого.

1. Відповідно до ч 4 ст 43 Конституції України кожний працівник «має право на належні, безпечні і здорові умови праці» У ч 1 ст.6 Закону України від 14 жовтня 1992 р. “Про охорону праці” (в редакції від 21 лис-